

Aan de gemeenteraad van Nijmegen

Postadres

Gemeente Nijmegen
Postbus 9105
6500 HG Nijmegen

Bezoekadres

Korte Nieuwstraat 6
6511 PP Nijmegen

T 14 024
nijmegen.nl

Contactgegevens

nijmegen.nl/contact

Ons kenmerk

D260251643

Datum 12 mei 2026
Onderwerp Berichtgeving netcongestie en ACM-netcode

Geachte leden van de raad,

In veel regio's in Nederland is sprake van een tekort aan transportcapaciteit op het elektriciteitsnetwerk. Dit noemen we netcongestie. Met deze brief informeren we u over de laatste stand van zaken en onze strategie de komende tijd op dit dossier. Ook nemen we u mee in acties van medeoverheden, netbeheerders en de Autoriteit Consument en Markt (ACM).

Netcongestie al langer een probleem

Eind 2022 waarschuwde TenneT (netbeheerder hoogspanningsnet en eigendom van de Nederlandse staat) voor het eerst dat de grenzen van het hoogspanningsnet in de FGU-regio (Flevopolder, Gelderland en Utrecht) in zicht kwamen. Grootverbruikers (o.a. bedrijven) die een nieuwe aanvraag voor transportcapaciteit indienden bij de netbeheerder, kwamen vanaf dat moment op een wachtlijst.

Dreiging van een aansluitstop voor Nijmegen vooralsnog afgewend

TenneT kondigde op 12 februari 2026 aan dat in de FGU-regio zonder extra maatregelen ook een aansluitstop voor kleinverbruik (o.a. woningen) dreigde. Dit zou inhouden dat nieuwe elektriciteitsaansluitingen en verzwaring van bestaande aansluitingen (tijdelijk) niet meer kunnen worden gerealiseerd. Wij zijn daarop direct gestart met het in kaart brengen van de mogelijke gevolgen hiervan en ons handelingskader.

Op 21 april 2026 brachten de verantwoordelijk Staatssecretaris en TenneT naar buiten dat voor onze regio een aansluitstop (vooralsnog) is afgewend. Er is voorlopig geen directe aansluitstop in de drie congestiegebieden waar (delen van) Gelderland en dus Nijmegen onder vallen. Dat biedt voorzichtig perspectief. Maar dit geldt alleen als landelijk afgesproken maatregelen dit jaar daadwerkelijk worden gerealiseerd. Als dat niet lukt, kan een aansluitstop alsnog volgen. Daar vertellen we later in deze brief meer over.

Impact van een aansluitstop en netcongestie is groot en raakt gemeentelijke kerntaken

Na de berichtgeving van TenneT van februari, zijn we gestart met het in kaart brengen van de gevolgen van een mogelijke aansluitstop. De impact van een aansluitstop is groot op veel verschillende doelen en ambities die we als gemeente hebben. Hierbij kunt u denken aan onze woningbouwambities, ambities voor maatschappelijke voorzieningen, verduurzamingsdoelen en economische ambities. De maatschappelijke gevolgen die hierachter wegkomen zijn groot.

FGU netcongestie-aanpak

Bij de aanpak van netcongestie is niet één enkele partij aan zet. Om de crisis op het stroomnet aan pakken, wordt landelijk gewerkt aan een FGU-regio netcongestie-aanpak. Dit is een samenwerking tussen netbeheerders (TenneT, Liander en Stedin), provincies (Flevoland, Gelderland en Utrecht) en Rijk (departementen EZK, VRO en IenW en de ACM). Deze partijen hebben afgesproken om: meer in te zetten op flexibiliteit bij grote verbruikers, de aannames te herijken van de modelberekeningen om netcongestie te voorspellen, communicatie richting inwoners en het opdelen van het FGU-gebied in vijf congestiegebieden. Nijmegen valt in het congestiegebied Dodewaard.

Provinciale inzet

De provincie Gelderland neemt een rol bij de Crisistafel FGU (het Rijk, provincies, Autoriteit Consument & Markt en netbeheerders). De provincie zet daarnaast in op het ondersteunen van gemeenten. De provincie zet ook in op het maken van regels op het gebied van prioritering van stroomaanvragen en netbewust bouwen. Deze regels zijn opgenomen in de ontwerp-omgevingsverordening (vergelijkbaar met ons omgevingsplan) van de provincie. Hierop hebben wij samen met de (andere gemeenten van de) Groene Metropoolregio een zienswijze ingediend, waarbij we aandacht hebben gevraagd voor de uitvoerbaarheid en financiële gevolgen.

Maatschappelijk kader prioritering

Om netcongestie aan te pakken is op 1 januari 2026 een nieuw maatschappelijk prioriteringskader van de Autoriteit Consument & Markt (ACM) vastgesteld. Hierin staat welke categorieën prioriteit krijgen op een stroomaansluiting bij netcongestie. Categorieën zoals 'Veiligheid' (bijvoorbeeld drinkwatervoorzieningen en ziekenhuizen) en 'Basisbehoeften' (zoals woningbouw en scholen) krijgen prioriteit.

Tot nu toe reserveerden netbeheerders een deel van de netcapaciteit voor woningen. Dat stopt per 1 juli 2026. Vanaf dan komt iedereen die in een congestiegebied een aanvraag wil doen – groot en klein – op een wachtlijst totdat er in die regio weer capaciteit beschikbaar komt. Het is aan particulieren zelf om een aanvraag in te dienen. Het college wijst samenwerkingspartners op de nieuwe regelgeving.

Nieuwe taak gemeenten 'eerder aanvragen in het planproces'

De gemeenten krijgen een nieuwe taak, we mogen eerder in het planproces (voor woningen en scholen) transportcapaciteit aanvragen. Het wordt mogelijk gemaakt om een vooraanvraag te doen voor woningbouw- en schoolprojecten. Hier bereiden we ons op voor.

De exacte werking van het maatschappelijk prioriteringskader wordt verder uitgewerkt door onder andere de netbeheerders en de VNG. Op een later moment krijgen we hier meer informatie over. Als gemeente proberen we hierin mee te doen door bijvoorbeeld de VNG feedback te geven op de nieuwe manier van aanvragen.

Datum	
Vanaf 1 juli 2026	1 wachtrij voor grootverbruikers (GV) en kleinverbruikers (KV). Binnen die wachtrij kunnen projecten die vallen onder het prioriteringskader voorrang aanvragen als er sprake is van netcongestie. In het FGU-gebied is sprake van netcongestie.
Vanaf 1 oktober 2026	Daarnaast hebben gemeenten de mogelijkheid om aanvragen voor transportcapaciteit bij woningbouw en scholen tot maximaal 10 jaar vooruit in het bouwproces in te dienen, zodat deze projecten niet onnodig vertragen.
Tot en vanaf 1 januari 2027	Tot 1 januari 2027 wordt de gereserveerde capaciteit op basis van berekeningen op verschillende momenten en gebieden vrijgegeven door de netbeheerders. Als er op 1 januari 2027 nog netcapaciteit beschikbaar is, dan wordt deze ook vrijgegeven aan niet geprioriteerde partijen.

Tabel 1: Overzicht mijlpalen nieuwe aanvraagmethode (Bron: VNG)

Gemeentelijke strategie

Wij zijn al langere tijd aan de slag met netcongestie. Voorbeelden zijn het gemeentelijk masterplan netcongestie en samenwerking met Liander (netbeheerder) om de uitbreiding van het stroomnet mogelijk te maken.

Wij als gemeente zijn niet de veroorzaker, eigenaar, of verantwoordelijke van netcongestie. Wel is het zo dat inwoners en bedrijven vaak naar de gemeente kijken voor een oplossing. Knoppen om aan te draaien zijn voor de gemeente zeer beperkt. Onze strategie valt uiteen in verschillende sporen:

- Begrijpen en inventariseren: we volgen de landelijke ontwikkelingen en maken inzichtelijk wat deze voor Nijmegen betekenen.
- Voorbereiden en aanvragen: tot 1 juli 2026 vragen we aan wat mogelijk is, maken we inzichtelijk waar we prioriteit voor moeten aanvragen en bereiden een vooraanvraag transportcapaciteit voor scholen en woningen op basis van de ACM-netcode voor. Transportverzoek en vooraanmelding gebeurt uiteindelijk door de initiatiefnemer/ontwikkelaar/acconthouder bij Liander. Uiteindelijk

wordt alleen transportcapaciteit door de netbeheerder toegewezen als er voldoende capaciteit is. Daarbij wordt ook gekeken naar de volgorde van aanvragen, om te bepalen wie als eerste door de netbeheerder geholpen wordt.

- Coördineren, faciliteren en communiceren: we trekken samen met de provincie en regiogemeenten op en faciliteren samen met de netbeheerders congestieverminderende projecten en maatregelen. Intensieve samenwerking tussen Rijk, provincie, regio en netbeheerders is uiteindelijk doorslaggevend om de crisis goed aan te pakken. Het rijk is aan zet om keuzes te maken in het aanvaarden van een risiconiveau om netcongestie te verminderen. Via het Masterplan Netcongestie zetten we in op bewustwording van de impact van netcongestie. Een voorbeeld hiervan is wijzen op de landelijke campagne 'Zet ook de knop om'. Deze campagne richt zich op bewoners én bedrijven, en geeft praktische tips om het stroomnet te ontlasten, vooral tijdens piekuren.
- Netbewust ontwikkelen: we zien dat het steeds belangrijk wordt om netbewust te gaan bouwen en in te zetten op maatregelen die de netcongestie verzachten. Daarom zetten we bijvoorbeeld voor de ontwikkeling van de Kanaalzone-Zuid in op een samenwerkingsovereenkomst met Liander om te komen tot een buurtbudget; er loopt een traject om te komen tot een netneutrale uitbreiding van bedrijventerrein de Grift; we ondersteunen de smart energy hub op TPN-West; we werken aan de aanleg van warmtenetten en in wijken waar geen warmtenet is gepland, adviseren we hybride warmtepompen, waarbij de cv-ketel bijspringt op piekmoment (als het erg koud is).

Vervolg

We blijven ons informeren en voeren de strategie en het Masterplan netcongestie verder uit. Netcongestie is een complex thema, waarbij nieuwe inzichten en ontwikkelingen zich snel opvolgen. De situatie blijft kwetsbaar. Bij impactvolle besluiten van het Rijk, netbeheerders, of de provincie zullen we u hierover informeren.

Hoogachtend,

Het college van burgemeester en wethouders van Nijmegen

A.P.W. van de Klift
gemeentesecretaris

H.M.F. Bruls
burgemeester